

Z expozé ministra financí ČR k návrhu státního rozpočtu ČR na rok 2003*

Návrh zákona o státním rozpočtu na rok 2003 byl dokončen až v říjnu, tedy *o měsíc později* než v předchozích letech; příčinou tohoto ojedinělého jevu v historii rozpočtového procesu byly mimořádné *povodně*, které v srpnu 2002 postihly velké území České republiky, způsobily obrovské škody na majetku státu, krajů, municipalit i soukromých subjektů a vyžádaly si i lidské oběti.

Vláda tak byla v samém začátku svého působení nucena operativně řešit řadu nových, nestandardních úkolů, jež souvisely se záchrannými pracemi a obnovou oblastí, které byly povodněmi zasaženy, včetně problematiky financování aktivit zaměřených na likvidaci škod. Vzhledem k tomu, že vytvoření přiměřených finančních zdrojů pro obnovu postižených lokalit se týkalo nejen rozpočtu roku 2002, ale i rozpočtu na rok 2003, požádala vláda Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR o prodloužení termínu pro předložení návrhu státního rozpočtu na rok 2003 o jeden měsíc, do 31. 10. 2002. Této žádosti Poslanecká sněmovna vyhověla a ve zkráceném legislativním procesu přijala příslušný zákon, který toto prodloužení umožnil.

Kromě vlastního návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2003 obsahuje vládní rozpočtová předloha další analytické materiály, které nabízejí detailní, strukturovaný pohled na příjmovou i výdajovou stránku státního rozpočtu, konkretizují makroekonomický rámec, do kterého je návrh rozpočtu zasazen, a poskytují informace o očekávaném průběhu hospodaření územních samospráv v roce 2003. Součástí rozpočtové dokumentace je i „Střednědobý výhled státního rozpočtu na roky 2004 a 2005“, který je Poslanecké sněmovně dán na vědomí.

Rozprava k návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2003, zahájená prvním čtením, bude jistě fundovaná a bude se rozpočtovou předlohou detailně zabývat. Proto bych v úvodu této rozpravy rád uvedl pouze základní charakteristiky návrhu rozpočtu, jeho vnitřní proporce a priority; výklad je strukturován *do těchto problémových okruhů*:

- hodnocení ekonomického vývoje v roce 2002 a jeho predikce na rok 2003,
- hlavní principy rozpočtové politiky na příští rok a výdajové priority,

* Z výkladu ministra financí ČR Bohuslava Sobotky předneseného v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR dne 7. listopadu 2002.

Zkrácení a úprava původního textu a mezititulky: redakce

- navrhovaná výše příjmů, výdajů a salda rozpočtu,
- vztah státního rozpočtu k rozpočtům územních samosprávních celků.

Hodnocení ekonomického vývoje v roce 2002 a jeho predikce na rok 2003

Jedním z pilířů tohoto návrhu státního rozpočtu je aktuální makroekonomický vývoj a jeho tendence.

Ekonomika ČR prochází obdobím relativně stabilního *hospodářského růstu*. Dynamika hrubého domácího produktu si přes zpomalení v letošním roce udržuje předstih před růstem v zemích Evropské unie. Dosavadní vývoj přitom není doprovázen výraznějším zhoršováním základních makroekonomických nerovnováh, což naznačuje, že se ekonomický výkon nachází pod svým potenciálem a existuje prostor pro mírnou akceleraci růstu v následujících letech.

Návrh státního rozpočtu předpokládá pro rok 2003 zrychlení *růstu HDP*; jeho hlavním zdrojem by měla být stejně jako v roce letošním domácí poptávka, a zejména pak spotřeba domácností. Limitujícím faktorem bude i nadále nepříznivý vývoj vnější poptávky, neboť předpovědi pro země našich hlavních obchodních partnerů hovoří o hospodářském oživení pouze mírném. Omezená vnější poptávka doprovázená silným zhodnocením měnového kurzu zatím nevedla ke zhoršení obchodní bilance; současná zahraniční ekonomická situace se však projevuje slabším přílivem neprivatizačních přímých zahraničních investic. Zpomalení tvorby fixního kapitálu ze zahraničních zdrojů tak na jedné straně snižuje tlak na deficit obchodní bilance, na druhé straně se však jako složka domácí poptávky přímo podílí na zpomalení HDP v 1. pololetí 2002. Intenzita investiční aktivity spolu s vývojem zahraničního obchodu budou hlavními faktory, které ovlivní sílu hospodářského růstu v roce 2003.

Vliv povodní na vývoj HDP bude v letošním roce negativní, k výraznému zpomalení dynamiky by však dojít nemělo. Pro rok 2003 je naopak možné předpokládat mírný prorůstový efekt, který bude pramenit ze zvýšené poptávky vyvolané potřebou odstranění škod a obnovy majetku.

V roce 2002 dochází k poměrně výraznému snížení *inflace*; promítá se do něho převážně pokles dovozních cen v důsledku posílení měnového kurzu, ale i absence domácích inflačních tlaků. Návrh státního rozpočtu předpokládá v roce 2003 mírné zrychlování meziroční inflace při dosažení stejné průměrné míry jako v roce 2002; v obou letech by míra inflace měla dosáhnout zhruba úrovně 2,0 %. Predikce cenového vývoje v roce 2003 je nicméně zatížena nejistotou, která vyplývá z připravovaných úprav v oblasti nepřímých daní. Předkládaná predikce příspěvek k růstu cen na základě očekávaných změn již zahrnuje.

U hlavních ukazatelů *trhu práce* v roce 2003 zřejmě k zásadním změnám dosavadních tendencí nedojde. Predikce vývoje zaměstnanosti předpokládá, že pozitivní vlivy rychlejšího ekonomického růstu a programů aktivní politiky zaměstnanosti vyváží dopady restrukturalizace a zaměstnanost tak v následujícím období neklesne.

Naopak v oblasti makroekonomického vývoje zůstává *nezaměstnanost*

jedním z rizik. Současný pozvolný nárůst míry nezaměstnanosti, související s oslabením celkové ekonomické aktivity, bude navzdory očekávanému zrychlení hospodářského růstu pravděpodobně pokračovat i v roce 2003. Intenzita nárůstu nezaměstnanosti by se však měla v průběhu roku 2003 snižovat. Ekonomický tlak na růst produktivity práce zvyšuje nároky na kvalifikaci pracovní síly; to dále prohloubí existující nesoulad kvalifikační struktury nabídky a poptávky po pracovní síle. Vážným problémem, který přes snahy o jeho řešení stále přetrvává, jsou výrazné regionální diference v míře nezaměstnanosti.

Důvodem k mírnému optimismu je alespoň prozatím vývoj *vnějších vztahů*. Ačkoli základní ekonomické faktory ovlivňující obchodní výměnu se zahraničím se vyvíjejí nepříznivě, došlo v posledním období ke snížení deficitu obchodní bilance. Omezená vnější poptávka a rychlé zhodnocení kurzu až doposud nevedly k významnějšímu snížení exportu české ekonomiky; to svědčí o rostoucí necenové konkurenceschopnosti domácích produktů. Kurzový vývoj naopak přispěl prostřednictvím cenových efektů k omezení vnější nerovnováhy. Tato skutečnost ovšem nijak nesnižuje vážné riziko pramenící z nadměrného posilování koruny, neboť negativní dopady nadhodnocené měny se mohou začít projevovat až v delším časovém horizontu. Naplní-li se předpoklady stabilizace měnového kurzu a oživení světové ekonomiky, je možné očekávat pozitivní vývoj i v roce 2003.

Přes zlepšení salda obchodní bilance klesá podíl *deficitu běžného účtu na HDP* jen mírně. Jedním z důvodů je snížení přebytku bilance služeb; sem se promítá především pokles aktivního salda bilance turistického ruchu. Stále významnějším faktorem se dále stává prohlubování deficitu bilance výnosů, která zahrnuje repatriované i reinvestované zisky zahraničních investorů. Odliv zisku je tak určitou daní za podporu výkonnosti a exportní kapacity české ekonomiky, kterou zahraniční investice představují.

Deficit běžného účtu platební bilance bude v letošním i příštím roce pokryt silným přílivem zahraničních investic na *finančním účtu*. Přebytek finančního účtu dosud schodek na účtu běžném výrazně převyšuje, ve struktuře investic je však v posledním období možné vysledovat spíše negativní tendence. Vysoký podíl privatizačních příjmů na přílivu investic a současný pokles objemu investic nesouvisejících s privatizací by mohly vyústit v problémy s financováním deficitu běžného účtu po ukončení privatizačního procesu. Jako zásadní se proto v tomto časovém horizontu jeví další zvýšení konkurenční schopnosti ekonomiky a s tím související omezení nerovnováhy na straně běžného účtu.

Podrobnější informace o očekávaném vývoji české ekonomiky v letech 2002 a 2003 a rovněž odhady relevantních makroekonomických ukazatelů jsou uvedeny v části B rozpočtové dokumentace.

Při přípravě *makroekonomické predikce* Ministerstvo financí využívá spolupráce s institucemi státní i soukromé sféry zabývajícími se makroekonomickou analýzou a prognózou. Je možné konstatovat, že makroekonomický rámec návrhu státního rozpočtu je poměrně blízký konsenzuální makroekonomické předpovědi.

Druhým pilířem či základnou, z níž vychází návrh rozpočtu na rok 2003, jsou *výsledky hospodaření v letošním roce*. Na základě informací o plnění státního rozpočtu v období leden až září 2002 lze očekávat, že:

- celkové příjmy dosáhnou 697,6 mld. Kč a budou tak přibližně o 7,2 mld. Kč vyšší, než předpokládal schválený rozpočet,
- celkové výdaje budou činit 760,3 mld. Kč a převýší tak schválený rozpočet o 23,7 mld. Kč,
- deficit ve výši 62,7 mld. Kč rovněž překročí schválený rozpočet, a to o cca 16,5 mld. Kč.

Skutečnost se sice od původně schválených propozic více či méně odchyluje každoročně, i když příčiny diskrepancí jsou odlišné; vždy je však nezbytné tyto příčiny identifikovat a posoudit, zda některé nepříznivé tendence ve vývoji hospodaření centrální vlády nebyly způsobeny hrubým porušením rozpočtové kázně.

Jak již bylo řečeno, vývoj příjmů státního rozpočtu je v letošním roce příznivý, a to díky vyšší než předpokládané dynamice daňových příjmů, zejména daní z příjmů, jejichž výnos kompenzuje očekávané výpadky u DPH a spotřebních daní. Lepší výsledky (oproti schválenému rozpočtu) očekáváme i u ostatních příjmových položek, tj. u příjmů z pojistného na sociální zabezpečení, nedaňových a kapitálových příjmů i příjmů z operací státních finančních aktiv.

Je tedy zřejmé, že vyšší než rozpočtovaný deficit letošního rozpočtu je způsoben výhradně odchylkami na straně výdajů. Pokud hovořím o odchylkách, mám na mysli dodatečné výdaje státního rozpočtu ve výši téměř 16 mld. Kč (přesně se jedná o 15 951 mil. Kč), které původně nebyly do schváleného rozpočtu na rok 2002 zahrnuty. Tyto dodatečné výdaje byly určeny na vybrané dluhopisové programy: na úhradu ztráty Konsolidační banky za rok 1999 ve výši 12 mld. Kč, na úhradu výdajů spojených s vysláním 6. polní nemocnice do Afghánistánu (0,6 mld. Kč), na návratnou finanční výpomoc pro Zajišťovací fond družstevních záložen (0,96 mld. Kč), na dálniční obchvat Plzně krytý úvěrem od EIB (2,3 mld. Kč). Všechny tyto výdaje se realizovaly na základě zákonů, které v průběhu letošního roku schválila Poslanecká sněmovna Parlamentu. Jak jsem již uvedl, celková suma uvedených dodatečných výdajů státního rozpočtu činí přibližně 16 mld. Kč, což je téměř stejná suma, o jakou bude v letošním roce překročen schválený deficit.

Jinak řečeno, pokud by se neuskutečnily původně nerozpočtované, ale zdůvodněné a příslušnými zákony zlegalizované výdaje, mohl bych dnes oznámit, že schválený rozpočet, alespoň pokud jde o výši deficitu, bude v roce 2002 splněn. Znamená to, že výdajová politika jak předchozí, tak současné vlády byla letos umírněná a naopak vláda dokázala najít v letošním rozpočtu i prostředky na další, neplánovaný a neočekávaný účel, a to na krytí výdajů určených na likvidaci povodňových škod.

Rád bych nyní o financování sanačních a obnovovacích prací v zatopených územích uvedl některá fakta. Okamžitě po povodních prověřila vláda možnosti uspořít některé výdaje státního rozpočtu a tyto úspory predisponovat na programy či aktivity, jež souvisejí se záchrannými pracemi při povodních a po nich. Tyto úspory našla v kapitole Všeobecná pokladní správa a v kapitole Státní dluh, a to celkem ve výši 1,15 mld. Kč.

Na odstraňování povodňových škod byly z letošního rozpočtu vynaloženy další 3,0 mld. Kč, které byly kryty vyššími (nerozpočtovanými) příjmy v kapitole Všeobecná pokladní správa; použití těchto dodatečných příjmů na

TABULKA 1 Výdaje schválené na odstraňování povodňových škod v roce 2002

zdroje financování	částka v mld. Kč	poznámka
státní rozpočet (kapitola Všeobecná pokladní správa a Státní dluh)	4,2	úspory v kapitolách
Ministerstvo pro místní rozvoj	0,3	restrukturalizace výdajů
Ministerstvo zemědělství	1,0	restrukturalizace výdajů
Pozemkový fond	0,5	
Státní fond životního prostředí	0,3	
Státní fond rozvoje bydlení	5,0	
Státní fond dopravní infrastruktury	1,0	převod prostředků z FNM
celkem	12,3	

TABULKA 2 Výdaje schválené na odstraňování povodňových škod v roce 2003

zdroje financování	částka v mld. Kč	poznámka
úvěr od EIB	7,5	celková suma úvěru 12 mld. Kč pro období 2003 až 2005
státní rozpočet	3,3	
ISPA	0,4	celkem 1,0 mld. Kč
Státní fond dopravní infrastruktury	2,9	
Státní fond rozvoje bydlení	3,0	
Státní fond životního prostředí	0,3	
Fond solidarity EU	6,0	
celkem	23,4	

daný účel umožnila novela zákona č. 490/2001 Sb., o státním rozpočtu na rok 2002. Pokud by naši zemi nepostihly povodně, vláda by uvedené 3,0 mld. Kč – v souladu s platnými rozpočtovými pravidly – použila na snížení deficitu a já bych dnes mohl oznámit, že skutečný schodek letošního rozpočtu bude oproti plánovanému zhruba 3,0 mld. Kč nižší.

Vzhledem k rozsahu povodňových škod by byl příspěvek samotného státního rozpočtu na jejich odstraňování zanedbatelnou veličinou. Vláda však použije na tyto účely nejen finance ze státního rozpočtu, ale i z jiných zdrojů, především ze státních fondů, z přijatého úvěru od EIB a v menší míře i z fondů Evropské unie – viz *tabulky 1 a 2*.

Hlavní principy rozpočtové politiky na rok 2003 a výdajové priority

Při přípravě návrhu rozpočtu na rok 2003 vycházela vláda ze *základních principů a z celkové orientace vládní fiskální politiky v období 2002 až 2006*, tak jak je formulovala ve svém programovém prohlášení. Jedná se o:

- víceleté rozpočtování jako závazný postup přípravy rozpočtu,
- stabilizaci daňové kvóty na úrovni roku 2000 včetně realizace opatření proti jejímu možnému autonomnímu poklesu,

- posílení příjmové základny krajů tím, že se zvýší jejich podíl na sdílených daních tak, aby kraje mohly zákonem svěřené funkce plnit úsporným a efektivním způsobem,
- rozvinutí hlavních funkcí státní pokladny, hospodárné využívání rozpočtových prostředků a podporu zejména rozvojových programů.

Z formulace výše uvedených úkolů v oblasti veřejných financí vyplynuly *praktické konsekvence* pro zaměření a průběh rozpočtových prací v roce 2002. Paralelně s přípravou rozpočtové dokumentace pro jednání vlády byly na MF ČR zahájeny práce na střednědobém (čtyřletém) rozpočtovém výhledu do roku 2006. Vzhledem k tomu, že rozpočet roku 2003 bude startovním bodem rozpočtového výhledu a základnou pro projekce rozpočtových veličin na období do roku 2006, byla jeho konstrukce vedena snahou o maximální věrohodnost, zdůvodněnost a validitu odhadů příjmů i výdajů.

Základní rozpočtový rámec předurčila vláda svým rozhodnutím, podle něhož výše deficitu státního rozpočtu v roce 2003 nepřekročí hranici 111,3 mld. Kč. Z objektivizovaného odhadu rozpočtových příjmů a zadaného deficitu pak byla odvozena celková výše výdajů státního rozpočtu v roce 2003. Při rozpisu výdajů na jednotlivé položky byly vzaty v úvahu nároky na zajištění mandatorních výdajů, potřeby financování programových výdajů, včetně výdajů reprodukce majetku, a nutnost prosadit do výdajové struktury rozpočtu vládní priority.

Vládní *výdajové priority* jsou rovněž definovány v Programovém prohlášení vlády. V předkládaném návrhu rozpočtu na rok 2003 jsou akcentovány:

- příprava České republiky na vstup do EU,
- podpora vzdělání, výzkumu a vývoje,
- podpora investičních pobídek pro zahraniční a domácí investory,
- pokračování reformy veřejné správy.

Navrhovaná výše příjmů, výdajů a salda rozpočtu

Nyní bych od obecně a velmi stručně formulovaných principů rozpočtové politiky přešel k některým *konkrétním charakteristikám předloženého návrhu* rozpočtu na rok 2003.

Příjmy státního rozpočtu v roce 2003 dosáhnou 684,1 mld. Kč

- Oproti roku 2002 dojde k jejich absolutnímu poklesu, což je v historii České republiky situace ojedinělá. Důvodem je vysoký meziroční pokles ve skupině nedaňových a ostatních příjmů: v roce 2003 státní rozpočet nepočítá s žádnými mimořádnými či neopakovatelnými příjmy (v roce 2002 byly tyto příjmy do rozpočtu zahrnuty ve výši cca 53,5 mld. Kč).
- Daňové příjmy rostou poměrně vysokým tempem, meziročně o 7,6 %; obdobná je situace u příjmů z pojistného na sociální zabezpečení (o 6,5 %).
- Daňová kvóta jednoduchá zůstane v roce 2003 na úrovni roku 2002, tj. dosáhne 21,6 %, daňová kvóta složená se meziročně nepatrně zvýší, a to z 39,0 % v roce 2002 na 39,1 % v roce 2003.

Výdaje státního rozpočtu v roce 2003 dosáhnou 795,4 mld. Kč

- Oproti roku 2002 se zvyšují o 8,0 %; vysoký předstih tempa růstu výdajů před příjmy je základní příčinou meziročního zvýšení deficitu rozpočtu.
- Mandatorní výdaje budou „tahounem“ celkového růstu výdajů, a to nejen výdaje sociální, ale i ostatní zákonem předurčené platby státu; z každé koruny, která bude v roce 2003 ze státního rozpočtu vynaložena, bude 53 haléřů určeno na mandatorní výdajové položky.
- Přestože prostor pro financování ostatních, nemandatorních výdajů je v návrhu rozpočtu na rok 2003 poměrně malý, byly do výdajové struktury zakomponovány vládní rozpočtové priority; lze to doložit na údajích o odvětvovém (funkčním) rozložení výdajů.

Odvětvové hledisko umožňuje transparentně dokladovat orientaci vládní rozpočtové politiky, a to podle účelů, na které jsou peníze státního rozpočtu vynakládány. **Odvětvová struktura** rozpočtových výdajů je charakterizována těmito skutečnostmi:

- masivními toky peněz do *sociální oblasti*; tři položky, které lze identifikovat jako sociální výdaje, a to dávky a podpory v sociálním zabezpečení (důchody, nemocenské a sociální dávky), výdaje na politiku zaměstnanosti (pasivní i aktivní) a výdaje na sociální péči a pomoc různým věkovým a sociálním kategoriím občanů, odčerpají 41,1 % celkových výdajů státního rozpočtu v roce 2003;
- v pořadí druhou skupinou, posuzováno z hlediska objemu výdajů, jsou výdaje určené na *vzdělávání*; podílejí se na celkových výdajích státního rozpočtu 11,4 % (činí 90,4 mld. Kč), a to bez zahrnutí dotací obcím na školská zařízení v působnosti těchto samosprávních celků;
- na *obranu, bezpečnost a veřejný pořádek* směřuje celkem 75,9 mld. Kč, tj. 9,5 % celkových výdajů státního rozpočtu;
- na *zdravotnictví* bude vynaloženo 5,6 % celkových výdajů státního rozpočtu;
- na *fungování státní správy, Parlamentu, Kanceláře prezidenta republiky, NKÚ, na příspěvky pro politické strany a další účely, které jsou zahrnuty ve skupině „státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany“*, budou ze státního rozpočtu v roce 2003 vynaloženy prostředky ve výši 30,3 mld. Kč, tedy 3,8 % celkových výdajů.

Nejvyšší meziroční přírůstky výdajů v porovnání se schváleným rozpočtem roku 2002 vykazují následující odvětví:

- *doprava* (o 79,1 %), především u železniční dopravy a pozemních komunikací;
- *vodní hospodářství* (o 44,1 %), zejména u vodních toků a vodohospodářských děl;
- všeobecné hospodářské záležitosti a ostatní ekonomické funkce (o 35,1 %); meziroční nárůst je zaznamenán u *programů podpory podnikání, dotací na investiční pobídky apod.*;
- *politika zaměstnanosti* (o 30,5 %); jedná se o výdaje na hmotné zabezpečení v nezaměstnanosti, na rekvalifikace, na veřejně prospěšné práce, na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů, na zaměstnávání zdravotně postižených občanů a o příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace ocelářského průmyslu;

- požární ochrana a integrovaný záchranný systém (o 15,7 %);
- bydlení, komunální služby a územní rozvoj (o 13,3 %); toto odvětví zahrnuje podporu stavebního spoření, podporu hypotečního úvěrování, výdaje na výstavbu bytů apod.;
- výzkum a vývoj (o 10,7 %).

Naopak **úsporný** přístup k výdajům zvolila vláda u běžných výdajů na provoz centrálních vládních institucí, jimi zřizovaných organizačních složek a příspěvkových organizací.

Vztah státního rozpočtu k rozpočtům územních samosprávních celků

Chtěl bych se ve stručnosti zmínit o dalším významném aspektu přípravy návrhu státního rozpočtu na příští rok, a to o reformě veřejné správy. Rok 2003 je dalším podstatným krokem k dovršení II. etapy reformy územní veřejné správy, jejímž hlavním cílem je dokončení decentralizace výkonu státní správy, a to jak ve správním řízení, tak i v hospodářském řízení organizací zabezpečujících služby občanům.

Zrušení okresních úřadů k 31. 12. 2002 a převod výkonu státní správy a zřizovatelských funkcí k organizacím, včetně majetku, z okresních úřadů zejména do působnosti krajů, by měly tuto etapu reformy územní veřejné správy uzavřít. Největší část výkonu státní správy přejde na 205 obcí s rozšířenou působností, a to do jejich přenesené působnosti. Výkon státní správy z okresních úřadů přechází i na nově vzniklý Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových.

O rozsahu realizovaných změn svědčí skutečnost, že na dnešních okresních úřadech (včetně magistrátních měst, která rovněž vykonávají působnost okresních úřadů) se ruší 19 050 funkčních míst; tato funkční místa a příslušné finanční prostředky se převádějí na nové subjekty veřejné správy takto:

obce s rozšířenou působností	12 984
kraje	2 076
Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových	1 723
Ministerstvo zemědělství (pozemkové úřady)	1 276
Ministerstvo vnitra (oblastní archivy, hasičské záchranné sbory)	979
Ministerstvo pro místní rozvoj	10
Ministerstvo kultury	2

Okresní úřady plní zřizovatelské funkce k 659 organizacím, které budou v převážné většině převedeny na kraje (551 organizací); do působnosti Ministerstva zdravotnictví budou převedeny hygienické stanice (67) a psychiatrické léčebny (7); obce převezmou zřizovatelské funkce u 31 organizací; 3 organizace přejdou do působnosti Ministerstva kultury.

Finanční prostředky, které se až do letošního roku 2002 rozpočtovaly v kapitole Okresní úřady, budou alokovány v návaznosti na přesun kompetencí z okresních úřadů na jiné subjekty. V souhrnu se jedná o částku 34,2 mld. Kč, z níž více než polovinu (cca 52 %) tvoří transfery obcím (dotace, dávky sociální péče). Finanční prostředky na správní činnosti ve výši

5,4 mld. Kč obdrží pověřené obce a kraje a těmto orgánům územní samosprávy případně dalších 13,3 mld. Kč na provoz organizací delimitovaných z okresních úřadů.

Zabezpečit všechny úkoly spojené s reformou veřejné správy bylo organizačně, administrativně i rozpočtově velmi náročné. Nelze samozřejmě vyloučit určité kolizní situace, které mohou v příštím roce vyplynout z nového uspořádání územní samosprávy a státní správy; státní rozpočet však bude umět na tyto situace reagovat. Jsem přesvědčen, že rozsáhlé a významné reformní aktivity v dané oblasti neohrozí fungování samosprávních orgánů a že jejich činnost bude v roce 2003 zajištěna dostatečnými finančními zdroji, a to jak daňovými, tak dotačními.

Závěr

Je samozřejmě možné diskutovat o tom, zda vládní návrh výdajů je vyvážený, zda není možné některé výdaje uspořit či restrukturalizovat. Vláda se těmto diskuzím nebude bránit; naopak přivítá všechny konstruktivní návrhy na zkvalitnění obsahové stránky rozpočtu, které z další rozpravy v Poslanecké sněmovně Parlamentu vyplynou.

Ve svém úvodním vystoupení k návrhu státního rozpočtu na rok 2003 jsem se snažil upozornit jen na nejdůležitější aspekty jeho přípravy a konstrukce. Předložený návrh je nepochybně výsledkem kompromisů, na které vláda musela přistoupit při hledání přípustných rozpočtových variant. Přesto je vláda přesvědčena, že v návrhu rozpočtu jsou zakotveny takové prvky, které přispějí ke stabilnímu ekonomickému růstu a které ve střednědobém výhledu povedou k ozdravení veřejných financí.

SUMMARY

JEL Classification: A1, E6

Keywords: state budget – macroeconomics

Exposé to the 2002 State Budget Discussion in the Czech Parliament

Bohuslav SOBOTKA – Czech Minister of Finance

The paper presents a shortened version of Finance Minister Bohuslav Sobotka's addresses to the lower house of the Czech Parliament in which he sketched the main macroeconomic, political and financial assumptions of the government's 2003 state budget proposal.